

Raadsvoorstel

Onderwerp: Vluchtelingenopvang hotelschip

Raadsvergadering	9 maart 2023, agendapunt 7 - zie apart besluitblad -
Datum raadsvoorstel	2 februari 2023
Bijlage(n)	2
Zaaknummer	Z.263427 /D.1462109
Behandeld in commissie	Sociaal Domein, agendapunt 7.2
Portefeuillehouder	wethouder K. van Werven
Informatie bij	Else Ruizeveld de Winter
E-mail / telefoonnummer	e.ruizeveld@huizen.nl / 035-5281437

Voorstel

De gemeenteraad geeft een positieve zienswijze over de continuering van de vluchtelingenopvang op het Hotelschip.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft een nijpend tekort aan opvangplekken voor asielzoekers. Daarom heeft het COA de gemeente Huizen verzocht om de tijdelijke noodopvang op het hotelschip in de Werkhaven te verlengen tot 31 december 2023. De doelgroep bestaat wederom uit landelijk reguliere instroom. Er zullen geen minderjarigen en/of leerplichtigen opgevangen worden maar ook geen vreemdelingen uit een veilig land en/of vreemdelingen die op de landelijke lijst van overlastgevers voorkomen.

Context

De gemeente Huizen faciliteert de vluchtelingenopvang middels een hotelschip vanaf begin 2022. In twee perioden (januari t/m maart 2022 alsmede oktober 2022 t/m april 2023) heeft deze opvang plaatsgevonden. Uit evaluaties blijkt dat de opvang soepel verloopt.

Op 25 augustus 2022 is de opvang van vluchtelingen besproken met de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft kaders vastgesteld waarbinnen het college de vraag van het COA om bij te dragen aan de opvang van vluchtelingen kan afhandelen. Een belangrijk kader in dit perspectief is dat de termijn voor mogelijke opvang vastgesteld is op minimaal 3 maanden en maximaal 6 maanden. Het verzoek van het COA overschrijdt deze termijn.

De Minister is bezig met een nieuwe wet ten aanzien van de gemeentelijke taak asielopvangvoorzieningen, de zogenaamde 'Spreidingswet'. De asielproblematiek vraagt om een brede aanpak op het gebied van instroom, doorstroom en uitstroom. Onderdeel van deze taak is een wettelijke verplichting voor gemeenten om asielopvangvoorzieningen beschikbaar te stellen. De Minister wil met dit wetsvoorstel voorzien in een duurzaam en stabiel opvanglandschap. Te verwachten is dat na in werking treden van de Spreidingswet gemeenten een aanwijzing krijgen om opvanglocaties beschikbaar te stellen.

De reguliere asielopvang en die voor Oekraïners wordt in principe los van elkaar gezien maar regionaal wel in samenhang gezien. Zo kan het zijn dat gemeenten (iets) minder doen in de opvang van reguliere vluchtelingen maar meer voor Oekraïense vluchtelingen en vice versa. De gemeente Huizen voldoet nu voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen niet aan de opgave voor 2023. In dit kader zou het continueren van de opvang van reguliere asielzoekers op het hotelschip compenserend kunnen werken.

Argumentatie

Het college bevindt zich in de lastige omstandigheid dat zij met de gemeenteraad afgesproken hebben om asielopvang binnen de raadskaders plaats te laten vinden. In casu voor een periode van minimaal 3 en maximaal 6 maanden. Het vigerende verzoek van het COA overschrijdt deze periode. Het college wil niet afwijken van de gemaakte afspraken met de gemeenteraad. Tegelijkertijd zijn er nieuwe feiten en omstandigheden van toepassing, met name de Spreidingswet waarbij gemeenten bij inwerkingtreden van deze wet verplicht worden om asielopvang te faciliteren. Het college worstelt met het feit dat aan de ene kant de Rijksoverheid de asielproblematiek maar niet goed onder controle krijgt en steeds achter de feiten blijft aanlopen. Daarbij legt zij de oplossing op het bord van de gemeenten neer, wat ervoor zorgt dat draagvlak onder de inwoners afneemt. Aan de andere kant is het een feit dat er onvoldoende opvangplaatsen zijn en dat de opvang op de boot in Huizen op dit moment goed verloopt.

Argumenten voor de verlenging:

1. Er is een nijpend tekort aan opvangplekken voor asielzoekers. De gemeente Huizen wil aan deze maatschappelijke opgave haar steentje bijdragen en heeft dit tot op heden ook altijd gedaan. De gemeente Huizen heeft momenteel een opvanglocatie in het hotelschip. Het verlengen van het hotelschip maakt dat Huizen in de te verwachten vraag al (vooralsnog) voldoet. Hierbij valt op te merken dat niet te overzien is hoe de ontwikkelingen op het gebied van asielaanvragen zich zullen ontwikkelen.
2. Opvang van asielzoekers is een uitdaging voor alle gemeenten. Huizen heeft hierin vooropgelopen door voor diverse doelgroepen opvang te organiseren. In onze buurgemeenten is hier nog niet altijd sprake van. Regionaal is de wens opnieuw te inventariseren welke opvangmogelijkheden er zijn. Door het hotelschip te continueren is dat dan de inbreng van Huizen in het regionale opvangdebat.
3. De gemeente Huizen heeft met het COA afspraken gemaakt over de op te vangen doelgroep. Het COA heeft, in haar brief, aangegeven deze afspraken te willen continueren. De huidige doelgroep is in de gemeente Huizen goed ontvangen, er heerst overwegend rust. Recent is duidelijk geworden dat – ten aanzien van het hotelschip - de binnen het COA reguliere procedures voor een noodopvanglocatie niet in voldoende mate geëffectueerd zijn. De bewoners hebben hier last van gehad omdat zij zonder het COA niet verder kunnen met het vormgeven van hun toekomst. Daarom hebben zij op 17 januari 2023 de gemeente om hulp gevraagd. Naar aanleiding van de knelpunten die de bewoners van het hotelschip naar voren gebracht hebben, heeft het COA een aantal zaken in gang gezet in lijn met de reguliere procedures. De spreekuren op het hotelschip zijn geïntensiveerd en het COA is bereikbaar via email voor de bewoners. Vluchtelingenwerk is aanwezig geweest op het schip

en heeft de statushouders gesproken en hun vragen beantwoord. Tevens is contact geweest met de BRP-straat waar de eerste BRP-registratie uitgevoerd wordt in nauwe samenwerking met de ketenpartners IND en COA voor de asielzoekers die daarvoor in aanmerking komen. Ook is er vanuit COA contact geweest met de IND om de bewoners van het hotelschip onder de aandacht te brengen voor de te houden interviews in het kader van hun asielprocedure.

4. Uit evaluaties met input van de klankbordgroep is gebleken dat dat de asielopvang op het hotelschip tot op heden succesvol verloopt. De gemiddelde score van de evaluatie ligt tussen de 80% en de 100%. Dit houdt in dat er in hoge mate voldaan wordt aan de door de raad gestelde kaders voor een succesvolle opvang van vluchtelingen in Huizen. De evaluatie biedt geen aanleiding om te stoppen met het hotelschip. Er is geen sprake van overlast in de gemeente.
5. Het COA dekt alle kosten van opvang en flankerend beleid en betaalt de gemeente liggeld. Dit betekent een qua liggeld een inkomstenbron voor de gemeente van ongeveer € 45.000 per jaar.

Het COA verzoekt de gemeente Huizen om het hotelschip te continueren tot het einde van 2023. Het is momenteel nog niet duidelijk hoe de stand van zaken ten aanzien van het asielvraagstuk in Nederland zal zijn aan het einde van dit jaar. De Rijksoverheid heeft de asielproblematiek (nog) niet goed onder controle, loopt achter de feiten aan en legt de verantwoordelijkheid voor de opvang bij de gemeenten neer. Deze feiten in het oog houdend lijkt het raadzaam om bij de zienswijze procedure van de gemeenteraad niet te spreken over een specifieke termijn. Voorgesteld wordt om het college de ruimte te geven om de asielopvang in het hotelschip vorm te geven zolang de noodzaak daarvoor aanwezig is. Dit zolang de landelijke problematiek aanhoudt en de asielopvang in Huizen binnen de reeds gestelde raads-kaders vormgegeven kan worden.

Geheimhouding

Openbaar.

Alternatieven

Het alternatief in deze is om een negatieve zienswijze af te geven over de continuering van de vluchtelingenopvang op het hotelschip.

Argumenten tegen verlengen:

1. Een van de kaders van de gemeenteraad (augustus 2022) is de opvangtermijn van minimaal 3 en maximaal 6 maanden. Het huidige verzoek van het COA overschrijdt deze termijn. Het college wil in principe niet terugkomen op reeds gemaakte afspraken.

Wanneer het college het verlengen van de opvanglocatie hotelschip mogelijk wil maken zal er opnieuw gesprek plaats moeten vinden met de gemeenteraad, klankbordgroep en andere betrokkenen. Hun zienswijze zal moeten worden meegenomen worden in de besluitvorming.

2. Momenteel is er stroomvoorziening voor 2 cruiseschepen in de haven van Huizen. Wanneer het hotelschip gecontinueerd wordt betekent dit dat er nog slechts voor 1 ander cruiseschip stroomvoorziening is. Het is niet wenselijk om de stroomvoorziening van de cruiseschepen middels een aggregaat te laten lopen in verband met de geluidsoverlast die dit met zich meebrengt.

Dit probleem kan worden opgelost door een derde stroomvoorziening voor cruiseschepen aan te leggen. Deze zal dan in de werkhaven aan de kant van de kade aangelegd worden. Momenteel wordt deze mogelijkheid ambtelijk onderzocht. Uitgangspunt is dat de kosten van de aanleg worden doorberekend aan het COA. Huizen heeft hiermee potentieel een permanente voorziening voor een derde cruiseschip in haar haven.

3. Wanneer er 1 cruiseschip met toeristen gefaciliteerd kan worden in de haven van Huizen dan kan dit gevolgen hebben voor recreatie, toerisme en bedrijvigheid in Huizen. Reders hebben wellicht al rekening gehouden met de mogelijkheid om twee schepen kwijt te kunnen. Huizen beperkt zich hiermee voor de korte termijn ontwikkeling op gebied van toerisme en recreatie en derft inkomsten.

Momenteel hebben reders in het boekingssysteem van de gemeente Huizen de mogelijkheid om met één schip aan te meren. Veel van de toeristen pakken de bus richting Amsterdam en blijven slechts kort in Huizen. Wanneer er 1 cruiseschip met toeristen aan kan meren (zie punt 2) dan kost dit de gemeente ongeveer € 20.000 aan liggeld voor dit jaar. Hiertegenover staan de jaarlijkse inkomsten van het hotelschip van ongeveer € 45.000. Het laten aanleggen van een derde stroompunt kan ervoor zorgen dat Huizen zowel aan haar opvangverplichting kan voldoen als aan haar ambities op het gebied van recreatie en toerisme.

4. Het asielopvang schip en de cruiseschepen met toeristen liggen dicht bij elkaar. Eén schip kijkt uit op het asielopvang schip. Het betreft hier toeristisch gebied en daar past een asielschip eigenlijk niet in. Het zou minder aantrekkelijk kunnen zijn voor de toeristen. Opvang in de zomer is bovendien anders dan in de winter.

Tot nu toe hebben we altijd in goed overleg met de hotel- en horecavoorzieningen gekeken hoe we de asielopvang mogelijk kunnen maken zonder daarbij in te boeten aan de uitstraling en invullen van het toeristische gebied. Het voorterrein van het asielschip hebben we daarom in overleg met betrokkenen invulling en aankleding gegeven. Wanneer het college besluit om open te staan voor het verlengen van deze opvanglocatie zullen we opnieuw in overleg treden om te kijken hoe we deze opvang binnen toeristisch gebied ook in de zomer mogelijk kunnen maken.

5. De zomerperiode is qua mogelijkheden op het gebied van flankerend beleid altijd wat stiller. Gaan de bewoners zich niet vervelen en gaat dit dan mogelijk tot overlast leiden?

Als we tijdig weten dat het contract verlengd wordt, kunnen we met de vrijwilligerscentrale, de buurtsportcoaches etc kijken naar een passende invulling voor de asielzoekers in de zomerperiode.

6. Recent is gebleken dat het COA slecht bereikbaar is voor de bewoners van het hotelschip. De bewoners zijn naar de gemeente gekomen en hebben om hulp gevraagd om dit probleem op te lossen.

Als er besloten wordt tot verlengen, wordt in de bestuursovereenkomst en in aanvullende werkafspraken vastgelegd op welke wijze het COA ondersteuning biedt aan de bewoners van het hotelschip. Voor de bestuurbaarheid van de boot is het beter om het COA direct opdrachtgever van het Rode Kruis te laten zijn of het COA neemt de boot zelf over. Deze gemaakte afspraken worden gemonitord in een overleg tussen Rode Kruis, COA en gemeente. De nog te maken werkafspraken tussen COA, Rode Kruis en gemeente maken onderdeel uit van de evaluatie.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Naar aanleiding van de positieve grondhouding van het college op het verzoek van het COA wordt input gevraagd aan de Klankbordgroep.

Omwonenden en ondernemers in het gebied ontvangen een brief waarin staat dat het college een positieve grondhouding heeft ten aanzien van de continuering van de opvang en op basis van welke argumenten. Zij worden uitgenodigd om aan te geven of zij behoefte hebben aan een contactmoment waarin ze hun ideeën ten aanzien van de continuering kenbaar kunnen maken / in gesprek kunnen gaan met de gemeente via het centrale email adres communicatie@huizen.nl.

De overige maatschappelijke partners (Versa Welzijn, Opbouwwerkers, kerken en moskeeën) en de Sportadviesgroep worden (tegelijk met omwonenden en ondernemers in het gebied) per mail en brief geïnformeerd.

Op basis van de reacties wordt bepaald of er aanleiding is om een inloopmoment te organiseren dan wel of er behoefte is aan een andere manier van communicatie/dialogo met (bepaalde groepen of individuele) inwoners of ondernemers.

Uw gemeenteraad wordt over de uitkomst geïnformeerd voordat het voorstel in de gemeenteraad behandeld wordt.

Beslistermijn

Voor 1 april 2023 zodat er, voordat de huidige overeenkomst met de Veiligheidsregio en het COA afloopt, gecommuniceerd kan worden of er al dan niet verlengd gaat worden.

Financiële paragraaf

Het COA dekt alle kosten van opvang en flankerend beleid en betaalt de gemeente liggeld.

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

In augustus 2022 heeft de gemeenteraad kaders gesteld voor de opvang van vluchtelingen op het hotelschip. Het verzoek van het COA overschrijdt één van de kaders namelijk die waarin de termijn voor opvang vastgelegd is. Het college verzoekt de gemeenteraad derhalve in een zienswijze kenbaar te maken hoe hij staat tegenover de continuering van opvang van vluchtelingen op het hotelschip.

Collegeprogramma

Zorg, welzijn, werk, jeugd en onderwijs.

Begroting

Niet van toepassing.

Eerdere besluiten

25 augustus 2022, Kaders voor tijdelijke noodopvang asielzoekers op een schip in de werkhaven.

Voorgeschreven procedure

Nadat de gemeenteraad een zienswijze afgegeven heeft besluit het college, met in acht name van de zienswijze van de gemeenteraad, over het vigerende verzoek van het COA.

Kader- en beleidsnota's

Wet centraal opvang asielzoekers

Faciliteitenbesluit opvangcentra

Wetsvoorstel 'gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (Spreidingswet)

Kaders voor tijdelijke noodopvang asielzoekers op een schip in de werkhaven

Evaluatie

Wanneer er besloten wordt om het hotelschip langer te continueren dan zal dit plaatsvinden binnen de reeds door de raad gestelde kaders. Tevens zullen de nieuw op te stellen werkafspraken tussen COA, Rode Kruis en gemeente onderdeel uitmaken van de evaluatie. Voorgesteld wordt om vier keer per jaar een evaluatie te houden en op frequente basis de klankborggroep te blijven spreken. Op deze manier houden we de lijnen met betrokkenen kort en kan er snel ingegrepen worden wanneer de situatie hier om zou vragen.

Bijlagen

1. Brief COA
2. Brief inwoners Huizen

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

Dit voorstel is behandeld in de vergadering van commissie Sociaal Domein van 21 februari jl..

De commissievertegenwoordigingen van de fracties van Transparant Huizen, PvdA, GroenLinks en D66 adviseren de raad in zijn vergadering van 9 maart a.s. in te stemmen met dit voorstel.

De commissievertegenwoordigingen van de fracties van ChristenUnie, VVD, SGP, CDA en Dorpsbelangen Huizen behielden een standpunt voor en namen het voorstel mee terug voor nader overleg met de fractie.

De fractie Leefbaar Huizen was niet aanwezig bij de commissievergadering en heeft dus geen advies uitgebracht.